

Skabb – vårdhygieniska riktlinjer i kommunal vård och omsorg	VÅRDHYGIEN SKÅNE	
Utarbetad av: Vårdhygien Skåne Godkänd av: Erik Sturegård	Datum: 181207 Ersätter 170331	Sida 1 (5)

Skabb

Skabb kan ge upphov till två sjukdomstillstånd:

Vanlig skabb då det förekommer mellan 10-15 skabbdjur.

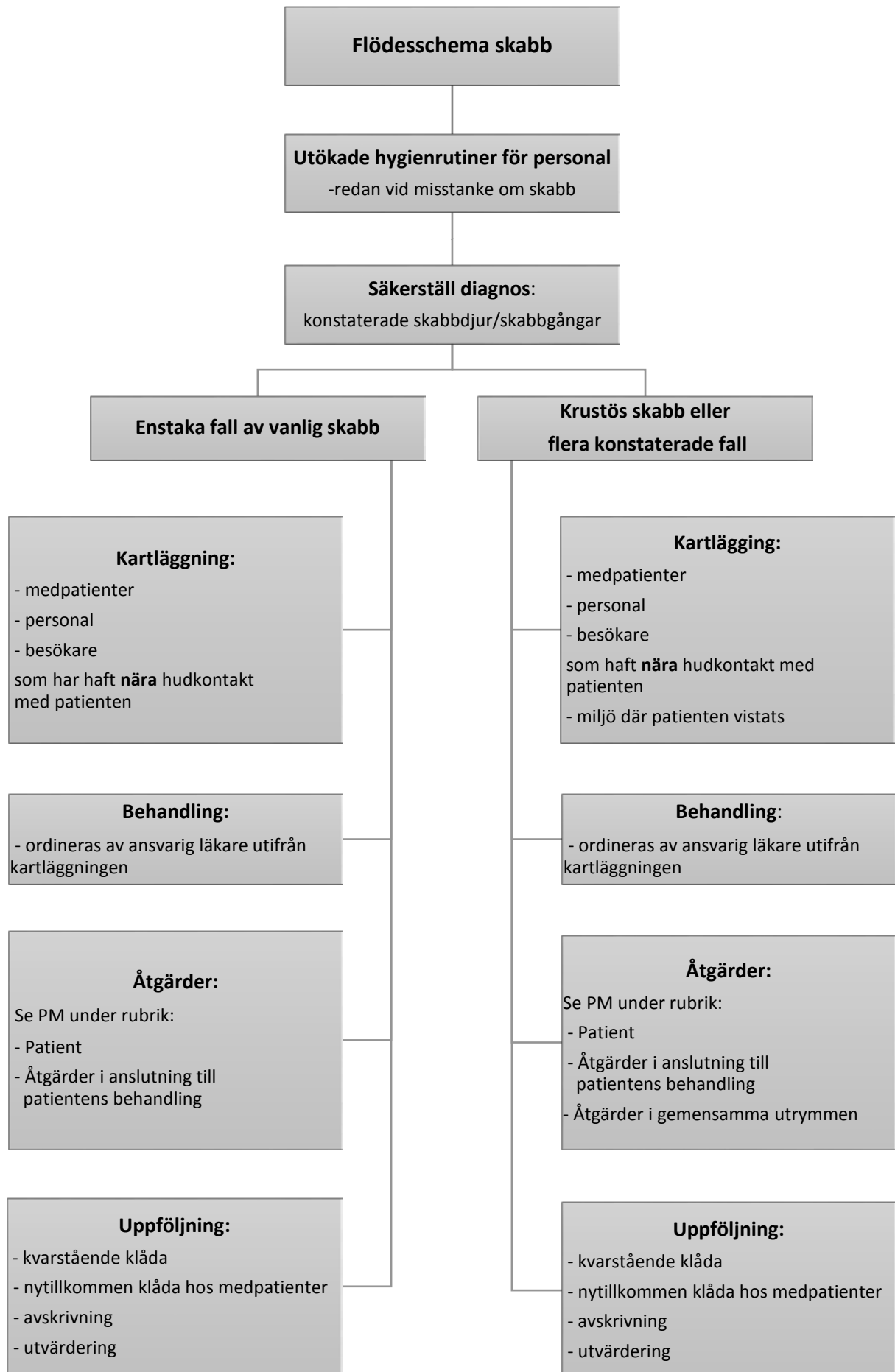
Krustös skabb då det förekommer uppemot tusentals skabbdjur som bildar krustor på huden. Denna form drabbar främst individer med nedsatt immunförsvar.

Skabb är ett för människan artspezifikt kvalster och det lever i hudens yttersta hornlager. Klåda är det vanligaste symtomet. Skabbdjuret kryper på varm hud men kan inte hoppa, flyga eller förflytta sig i textilier. Utanför huden kan skabbdjuret endast överleva 2-5 dagar.

Det är viktigt att få skabbdjuren bekräftade genom att skabbdjur identifieras mikroskopiskt samt att skilja på vanlig eller krustös skabb. Detta är avgörande för vilka vårdhygieniska åtgärder som blir aktuella. Se flödesschema för fortsatta åtgärder.

Alla patienter har rätt till samma medicinska omhändertagande, bemötande och omvårdnad. Medicinsk utredning och behandling får inte hindras eller fördröjas på grund av nedanstående rekommendationer.

Smittspridning	
Smittväg	Vanlig skabb: Längre hudkontakt, uppskattningsvis 15 min. Låg smittsamhet. Krustös skabb: Kortvarig hudkontakt samt indirekt via textilier såsom kläder, sängkläder och textila möbler. Hög smittsamhet.
Inkubationstid	Tid från smitta till symtom är för personer med normalt immunförsvar 3-6 veckor vid förstagångssmitta, men kan för äldre personer eller personer med nedsatt immunförsvar vara upp till 10 veckor. Personer som smittats med skabb men ännu inte visat några symtom är smittsamma. Vid återsmitta uppstår symtomen tidigare.

Rutiner särskilda boendeformer och korttidsboende	
Utökade hygienrutiner för personal	<p>Långärmat plastförkläde och handskar ska användas vid hudkontakt med patient med konstaterad skabb, vid hantering av dennes kläder, handdukar, sängtextilier samt vid städning.</p> <p>Detta gäller fram tills ordinerad behandling samt åtgärder i samband med detta har genomförts.</p> <p>Utifrån kartläggning kan detta även gälla hos exponerade patienter. Rådgör med Vårdhygien.</p>
Patient	<p>Patient med konstaterad skabb bör i möjligaste mån vistas i egen lägenhet/rum tills ordinerad behandling genomförts.</p> <p>Före behandling rekommenderas att</p> <ul style="list-style-type: none"> • naglar på tår och händer är rengjorda och kortklippta • ev. fjäll och krustor avlägsnas från huden • patienten duschar. <p>Behandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Följ läkarens ordination samt instruktioner i bipacksedel. • Om dusch eller tvätt blir nödvändig under behandlingsdygnet med kutan emulsion ska ny insmörjning ske av den tvättade kroppsdelen. <p>Efter behandling får patienten</p> <ul style="list-style-type: none"> • rena kläder • renbäddad säng • rena handdukar. <p>Observans efter genomförd behandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kutan emulsion kan ge klåda och irritation som kan kvarstå i flera veckor. Mjukgörande kräm rekommenderas. • Kvarstår klåda mer än fyra veckor efter avslutad behandling bör läkare konsulteras. Klådan kan då bero på återsmitta eller ofullständig behandling. <p>Överföring till annan vårdform:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informera alltid mottagande enhet om aktuell bedömning av smittsamhet.
Åtgärder i anslutning till patientens behandling – Vanlig skabb	<p>Textilier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Textilier som använts hudnära de senaste 5 dyggen uppsamlas och sorteras i patientens lägenhet och tvättas separat i minst 60°. • Det som inte tål 60° eller inte kan maskintvättas, t ex skor, handskar, textila band till trygghetslarm och dylikt packas i plastpåse och ställs undan i 5 dygn. <p>Hjälpmedel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hjälpmedel av textil t.ex. sittedynor och lyftsele tvättas i 60°C. • Hjälpmedel med textila delar som inte är avtagbara t.ex. rullstol täcks med ett lakan i 5 dygn.

<p>Åtgärder i anslutning till patientens behandling – <i>Krustös skabb eller vid flera konstaterade fall</i></p>	<p>Textilier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Textilier som använts hudnära de senaste 5 dyggen uppsamlas och sorteras i patientens lägenhet och tvättas separat i minst 60°. • Det som inte tål 60° eller inte kan maskintvättas, t ex skor, handskar, textila band till trygghetslarm och dylikt packas i plastpåse och ställs undan i 5 dygn. <p>Hjälpmedel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hjälpmedel av textil t.ex. sittdynor och lyftsele tvättas i 60°C. • Hjälpmedel med textila delar som inte är avtagbara t.ex. rullstol täcks med ett lakan i 5 dygn. <p>Städning av patientens lägenhet/rum.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rengör säng och rum noggrant med rengöringsmedel och vatten. • Textilkädda möbler och mattor, som inte är maskintvättbara i 60°, ställs undan i 5 dygn, alternativt täcks över med plast eller lakan i 5 dygn. <p>Gemensamma utrymmen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noggrann städning ska utföras i gemensamma utrymmen där patienter med konstaterad skabb har vistats. • Textilier tvättas i minst 60°. • Textilkädda möbler och mattor, som inte är maskintvättbara i 60°, ställs undan i 5 dygn, alternativt täcks över med plast eller lakan i 5 dygn.
<p>Besökare</p>	<p>Om besökare har haft en längre hudnära kontakt med den smittade bör de informeras att vara vaksamma på symtom. Fram till patienten är behandlad bör besökare som deltar i patientnära omvårdnad erbjudas långärmat plastförkläde och handskar.</p>
<p>Avskrivning</p>	<p>Avskrivning sker först 10 veckor efter att det sista konstaterade fallet behandlats och inga nya fall tillkommit.</p>

Rutiner ordinärt boende	
Utökade hygienrutiner för personal	<p>Långärmat plastförkläde och handskar ska användas vid hudkontakt med patient med konstaterad skabb, vid hantering av dennes kläder, handdukar, sängtextilier samt vid städning.</p> <p>Detta gäller fram tills ordinerad behandling samt åtgärder i samband med detta har genomförts.</p>
Patient	<p>Informera patienten om nedanstående rekommendationer och hjälp till i de fall patienten har beviljade insatser.</p> <p>Före behandling rekommenderas att</p> <ul style="list-style-type: none"> • naglar på tår och händer är rengjorda och kortklippta • ev. fjäll och krustor avlägsnas från huden • patienten duschar. <p>Behandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Följ läkarens ordination samt instruktioner i bipacksedel. • Om dusch eller tvätt blir nödvändig under behandlingsdygnet med kutan emulsion ska ny insmörjning ske av den tvättade kroppsdelen. <p>Efter behandling får patienten</p> <ul style="list-style-type: none"> • rena kläder • renbäddad säng • rena handdukar. <p>Observans efter genomförd behandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kutan emulsion kan ge klåda och irritation som kan kvarstå i flera veckor. Mjukgörande kräm rekommenderas. • Kvarstår klåda mer än fyra veckor efter avslutad behandling bör läkare konsulteras. Klådan kan då bero på återsmitta eller ofullständig behandling. <p>Överföring till annan vårdform:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informera alltid mottagande enhet om aktuell bedömning av smittsamhet.
Åtgärder i anslutning till patientens behandling	<p>Om insatsen hos patienten omfattar hjälp med personlig hygien, tvätt och städ, se <i>åtgärder</i> under <i>Rutiner särskilda boendeformer och korttidsboende</i>.</p> <p>I de fall patienten inte har dessa insatser bör information lämnas om att byte till rena kläder, handdukar och sängkläder samt städning ingår i behandlingen för att undvika reinfektion.</p>

Rutiner för personal med konstaterad skabb	
Tjänstgöring	Under behandlingsdygnet med kutan emulsion kan personalen inte arbeta eftersom basala hygienrutiner inte kan följas (ny insmörjning av kutan emulsion mot skabb ska ske efter varje tvätt av händerna).
Städ	Vid krustös skabb bör personalutrymmen städas med rengöringsmedel och vatten. Textilier tvättas i minst 60°. Textilklädda möbler och mattor som inte är tvättbara ställs undan i 5 dygn, alternativt täcks över med plast eller lakan i 5 dygn.

Referenser:

Socialstyrelsen SOSFS 2015:10 (2015) *Basal hygien i vård och omsorg*. Stockholm.
[Basal hygien i vård och omsorg](#)

Socialstyrelsen (2006) *Att förebygga vårdrelaterade infektioner - Ett kunskapsunderlag*
[Att förebygga vårdrelaterade infektioner - Ett kunskapsunderlag](#)

Vårdhandboken vardhandboken.se